

9. Проект Закону України «Про рейтингування». [Електронний ресурс]. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/JH66F00A?an=934>

10. Міжнародний стандарт фінансової звітності 9 Фінансові інструменти. [Електронний ресурс]. URL: https://www.mof.gov.ua/storage/files/IFRS_9_Ukrainian-compressed.pdf

Ільїн В., д.е.н., професор кафедри бухгалтерського обліку,
ННІ Обліку, аналізу та аудиту
Кушнірук К., студентка групи ОБД-18-2
ННІ Обліку, аналізу та аудиту
Університет державної фіскальної служби України
м. Ірпінь, Україна

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ, АУДИТУ І АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА

Результативність діяльності відображається у фінансово-економічних показниках, які найкраще характеризують фінансовий стан суб'єкта господарювання та дають розуміння про економічний потенціал його розквіту. На сьогодні в умовах економічного розвитку суб'єктів господарювання питання фінансових результатів в бухгалтерському обліку вважається одним із основних при виконанні господарської діяльності, так як фінансовий результат є основним остаточним показником.

Фінансові результати характеризують майже всі аспекти діяльності підприємства: продуктивність праці, ступінь використання основних засобів, трудових, матеріальних і грошових ресурсів, собівартість реалізованої продукції, її якість, обсяг та ціни реалізації продукції, тощо [1].

Таким чином, удосконалення обліку, аудиту та аналізу фінансових результатів на сучасному етапі для підприємств є своєчасним і актуальним. Проте, на сьогодні найбільш поширеними та ваговими проблемами, пов'язаними з обліком фінансових результатів, що потребують метод вирішення, а саме проаналізувати стан забезпечення обліку, аудиту та аналізу з метою його осучаснення.

Завдання є дослідження організація обліку, аудиту і аналізу фінансових результатів підприємства у сучасних умовах. Для отримання необхідних облікових даних, пропонуємо постійне впровадження в бухгалтерії елементів управлінського обліку, з засвоєнням сучасних підходів.

Узагальнено найбільш важливі показники фінансових результатів діяльності підприємства представлені у формі №2 фінансової звітності «Звіт про фінансові результати» де відображається інформація про валовий прибуток (збиток), фінансовий результат від операційної діяльності, фінансовий результат до оподаткування та чистий фінансовий результат. До того ж у Звіті про фінансові результати відображається інформація про сукупний дохід, що дає змогу аналізувати зміни у власному капіталі підприємства. Так, показники фінансових результатів (прибутку) характеризує абсолютну ефективність господарювання

підприємства в усіх напрямках його діяльності: виробничої, збутової, постачальницької, адміністративної, фінансової та інвестиційної діяльності і складають основу економічного розвитку підприємства [1].

Виходячи з цього, ми бачимо, що обліково-аналітичні дані (зокрема, облік доходів і витрат) забезпечують достовірну інформацію про фінансові результати діяльності підприємства, що сприяє прийняттю економічно обґрунтованих управлінських рішень, спрямованих на підвищення ефективності діяльності підприємства і надає користувачам можливість оцінки економічних вигід, пов'язаних з діяльністю підприємства [1]. Далі розглянемо основні підходи до визначення величини фінансового результату діяльності підприємства за допомогою таблиці 1.

Таблиця 1

Три основні підходи до визначення величини фінансового результату діяльності підприємства*

У міжнародній практиці виділяють три основні підходи до визначення величини фінансового результату діяльності підприємства:
1) фінансовий результат розглядають, як зміну величини чистих активів підприємства протягом звітного періоду;
2) фінансовий результат виступає як різниця між величиною доходів та витрат діяльності підприємства;
3) фінансовий результат трактується, як зміна величини власного капіталу підприємства впродовж звітного періоду.

*Джерело: розроблено на основі [1]

Аналіз таблиці 1, показує, що основні підходи забезпечують достовірну інформацію про фінансові результати діяльності підприємства, що сприяє прийняттю економічно обґрунтованих управлінських рішень, спрямованих на покращення ефективності діяльності підприємства і дасть користувачам можливість оцінки економічних вигід, пов'язаних з діяльністю підприємства.

Досвід міжнародної практики бухгалтерського обліку передбачає два головні методи визначення фінансового результату діяльності підприємства:

- балансовий метод, який передбачає визначення фінансового результату на підставі основного балансового рівняння, за яким величина активу підприємства відповідає сумі власного капіталу (статутний, резервний, додатковий капітал, прибуток минулих років) та зобов'язань суб'єкта господарювання. За такого підходу, показник фінансового результату буде відображати зміну вартості чистих активів протягом звітного періоду [2];

- метод «витрати – випуск» в основу якого покладено модель В. Леонт'єва. Розрахунок фінансового результату проводиться шляхом співставлення доходів та витрат, з наступними коригуванням даної різниці на суму зміни залишків запасів та вартості незавершеного будівництва впродовж звітного періоду [2].

У зарубіжній практиці найбільшого поширення у діяльності підприємств є метод «витрати – випуск», в той час, як балансовий метод розрахунку

фінансового результату є більш притаманним для діяльності підприємств малого бізнесу.

У порівнянні з міжнародною практикою, у вітчизняній практиці прийнятним є лише один підхід до визначення фінансового результату господарської діяльності підприємства, зміст якого чітко описаний в Положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку [3].

Для підприємств будь-якої організаційної форми, важливо отримувати позитивний фінансовий результат – прибуток. Для визначення фінансового результату діяльності підприємства за звітний період необхідно дотримуватись принципів визначення доходів і витрат, а саме: нарахування, відповідності, періодичності [3].

Виходячи з принципу періодичності, для визначення фінансового результату доходи та витрати підприємства розподіляються за звітними періодами. Звітним періодом є 1 рік, проміжними звітними періодами є квартал, місяць. Доходи підприємства класифікуються за видами діяльності, що здійснюються цим підприємством. Такий підхід дає можливість враховувати особливості кожного виду діяльності, відслідковувати зміни за видами діяльності та забезпечувати інформацією для подальшого аналізу та прийняття управлінських рішень [4].

У результаті дослідження виявлено, що головними факторами, які впливають на позитивний фінансовий результат підприємства є ціна на продукцію, рівень постійних і змінних витрат, вплив держави, конкурентів. З метою максимізації прибутку підприємство повинне оптимізувати свої витрати шляхом збільшення постійних і зменшення змінних витрат. Таким чином, формування витрат при визначенні фінансового результату до оподаткування за звітний період здійснюється з національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності. Позитивний фінансовий результат (прибуток) є висновком ефективної господарської діяльності підприємства, який характеризує ефективність господарювання, можливість підприємства виконувати подальшу господарську діяльність, а також є об'єктом оподаткування, що окреслює співвідношення між доходами і витратами за певний час та визначається за даними спеціального податкового обліку тощо.

Використана література:

1. Мардус Н.Ю., Шкарлат А.О. Теоретичні і методичні підходи до визначення прибутку підприємства в обліку та аудиті. Глобальні та національні проблеми економіки. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського. URL: http://rev.kpu.zp.ua/journals/2017/4_04_uk/11.pdf.
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку №1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
3. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 18 «Доходи». URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
4. Мардус Н. Ю., Вакула А.Ю. Розуміння фінансових результатів у обліку і аудиті. Дослідження та оптимізація економічних процесів «Оптимум–2018» : Міжнар. наук.-практ. конф. 5-7 грудня 2018 р. Харків : НТУ «ХПІ», 2018. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.